

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Medico Uno 21 Vagyonkezelő és Szolgáltató Kft. (Budapest) felperesnek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perben a Fővárosi Bíróság előtt 7.K.32.120/2004. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 2007. március 14. napján kelt 2.Kf.27.362/2006/3. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 21. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. március 19. napján megtartott tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.362/2006/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Fővárosi Bíróság 7.K.32.120/2004/18. számú ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 24.000.- (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési és 36.000.- (azaz harminchatezer forint) felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs

I N D O K O L Á S

A felperes a "Humana 2" és "Humana 3" prebiotikumot is tartalmazó anyatej kiegészítő tápszereket 2003. május-június hónapokban kezdte forgalmazni Magyarországon. A prebiotikum természetes tápanyag, amely képes fokozni az ember bélcsatornájában megtelepedő, és a szervezet egészségi állapotát jótékonyan befolyásoló bélbaktérium, a probiotikum aktivitását. A felperes e termékeket a piacra léptetésükkor reklámozta, a prebiotikumnak tulajdonított kedvező hatást hangsúlyozta, többek között akként, hogy a tápszerek hozzájárulnak a szervezet immunvédelméhez, kedvező hatást gyakorolnak a bélrendszerre.

Az alperes vizsgálatot folytatott arra vonatkozóan, hogy a "Humana 2" és "Humana 3" tápszerek felperesi reklámozása a tisztességtelen magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvénynek (a továbbiakban: Tptv.) a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmáról rendelkező 8. §-át sérti-e.

Az alperes a vizsgálat során szakértői bizonyítást rendelt el, valamint megkereste az Országos Közegészségügyi Központi Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézetet (a továbbiakban: OKK-OÉTI) Dr. Szalay László igazságügyi orvosszakértő véleménye szerint a felperes reklámállításai nem felelnek meg a valóságnak, tudományosan nem bizonyítottak. Az OKK-OÉTI állásfoglalásában rögzítette, hogy kevés meghatározó tudományos bizonyíték van az bifidus baktérium-domináns flóra és a csecsemők egészsége, jó közérzete közötti összefüggésekre, a "Humana" tápszerekre vonatkozó állításokat a gyártónak kell igazolnia.

Az alperes a 2004. május 4. napján kelt Vj-166/2003/32. számú határozatában megállapította, hogy felperes a "Humana 2" és a "Humana 3" prebiotikumot tartalmazó termékeinek reklámozása során a prebiotikus összetevőknek tudományosan nem kellően igazolt hatásokat tulajdonított, amely magatartása alkalmas a fogyasztók megtévesztésére, ezért a felperest a jogsértő magatartás folytatásától eltiltotta, és 10.000.000.- Ft bírság megfizetésére kötelezte. Indokolásának 3. pontjában rögzítette, hogy Magyarországon a vizsgálattal érintett termékeken kívül hárommal kapcsolatosan nevesít a forgalmazója prebiotikus hatást. A helyettesítő termékek között az egyetlen különbséget a termék kategória /2-es, 3-as; jelenti, a 2-es tápszerek 4-6 hónapos kortól, a 3-as tápszerek 7.-9 hónapos kortól ajánlottak a csecsemőtáplálásra. A két kategória termékeinek tényleges összetételében jelentős körülmény nincs. Az alperes kifejtette, hogy a tápszerek forgalomba hozatalának nem feltétele valamely összetevő kedvező hatásának tudományos igazoltsága. A termék kedvező tulajdonságainak reklámozása esetén azonban szükséges elvárás a termék forgalomba hozója, gyártója részéről, hogy a termék reklámozott tulajdonságainak megfelelő szakmai, tudományos igazoltságát adja. Az alperes szerint az a tény, hogy a szakértő, az OKK-OÉTI, valamint a felperes által megjelölt szakvélemények között a termék prebiotikus összetevőjének hatásai tekintetében nincs nézetazonosság, azt erősíti meg, hogy annak egyöntetű bizonyítotttsága hiányzik. Az alperes a vizsgált reklámokból megállapította, hogy felperes az általa forgalmazott terméknek olyan hatást tulajdonított, amely jelenleg szakmai, tudományos szempontból nem nyert bizonyítást, illetőleg az vitatott, továbbá, hogy a fogyasztó nem volt abban a helyzetben, hogy a reklámozottak valóságtartalmáról meggyőződhessek. A felperes megsértette tehát a Tptv. 8.

§-ának (2) bekezdés a) pontjában foglaltakat, részéről a különböző reklámokban közzétett tájékoztatás alkalmas volt a fogyasztó döntéshozatalának tisztességtelen befolyásolására. Az alperes határozata 50. pontjában részletezte, hogy a bírság összegét mely körülmények értékelésével állapította meg.

A felperes keresetében elsődlegesen a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését, másodlagosan a határozat megváltoztatását és a bírság mérsékelését kérte. Előadta, hogy a közigazgatási eljárásban a "Humana 2" és "Humana 3" termékek prebiotikus összetevője élettani hatásának mibenlétét - a számos nemzetközi szakértői intézet által elvégzett klinikai hatásvizsgálatok publikált eredményein alapuló szakirodalmi hivatkozásokat - megjelölte, azokat elemezte, amelyek összességükben arra engednek következtetni, hogy a kutatások jelen fázisában a rendelkezésre álló adatok a bizonyítéknak olyan fokát érik el, amely alapján a közölt reklámüzenet nem valósítja meg a fogyasztók megtévesztését.

Felperes a perben további bizonyítékként hivatkozott az alperes által 2004. december 7. napján meghozott Vj-105/2004/39., Vj-106/2004/39. számú, jogsértés hiányában az eljárást megszüntető határozataira. Előadta, hogy e két eljárásban az alperes a szintén gyermektápszereket forgalmazó, a csecsemőtápszerek piacán versenytársainak minősülő Nestlé Hungária Kft-nél /a továbbiakban: Nestlé H. Kft./ és a NUMIL Hungary Tápszerkereskedelme Kft-nél /a továbbiakban: NUMIL H. T. Kft./ folytatott ellenőrzést az ugyanazon időszakban, pro-és prebiotikumot tartalmazó tápszereknek majdnem azonos szövegű reklámozásai miatt. E két eljárásban az alperes a szakértői véleménnyel szemben döntését az OKK-OÉTI ismételt megkeresésre kiadott véleményére alapozta, amelyben az Intézet már azt jelentette ki, hogy a termékekben alkalmazott probiotikum, illetve prebiotikus keverék szakmai-tudományos igazoltsággal rendelkezik. A felperes álláspontja szerint az azonos tényállási három ügyben az alperes ellentétes döntéseket nem hozhatott volna, a Vj-105/2004/39., Vj-106/2004/39. számú határozatok ismeretében szakértői bizonyítási indítványát visszavonta.

A felperes benyújtotta még a Csecsemő és Gyermekgyógyászati Szakmai Kollégium 2005. február 10-én kelt, a prebiotikumot tartalmazó tápszereket kedvezően minősítő szakvéleményét, valamint az OKK-OÉTI 2006. február 28. napján kelt 656/2006. számú állásfoglalását, amelynek összefoglalója szerint a prebiotikumot tartalmazó anyatej-kiegészítő

tápszerek hozzájárulhatnak a csecsemők bélflórájában a bifidobaktériumok arányának növekedéséhez, és a lágyabb széklethez, továbbá a "Humana 2" és "Humana 3" tápszerek címkéiben a prebiotikus rost tartalomra vonatkozó szöveg elfogadható.

A felperes kifejtette még, hogy az alperes a bírság összegének meghatározása során egyoldalúan mérlegelt.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperes határozatát megváltoztatta, a határozat jogsértést megállapító és bírságot kiszabó rendelkezését hatályon kívül helyezte, egyben a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette. Indokolásában a felperes által a perben hivatkozott Vj-105/2004/39. és Vj-106/2004/39. számú határozatok, valamint az OKK-OÉTI 656/2006. számú állásfoglalása alapján azt állapította meg, hogy mindhárom vizsgálat hasonló termékeket értékelt, azonos reklámszövegeket minősített, és a lényegileg azonos összetételű termékekkel kapcsolatos reklámtevékenység azonos időszakban folyt. Az elsőfokú bíróság egyetértett a felperessel abban, hogy ha a két másik ügyben az alperes megszüntette az eljárást, mert a reklámokban ismertetett pozitív hatások szakmai-tudományos igazoltságát elfogadta, úgy felperes vonatkozásában sem tehetett volna másként.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte, fenntartva, és megismételve a határozatában foglaltakat. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság döntését olyan bizonyítékokra alapozta, amelyek felperes vizsgált reklámjainak a közlésekor még nem léteztek.

A Fővárosi: Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem a határozati megállapítások megalapozottságát vizsgálta, hanem a felperes által hivatkozott és benyújtott bizonyítékok mérlegelését végezte el oly módon, hogy általánosságban tett megállapításokat a Vj-105/2004/39., Vj-106/2004/39. számú versenyhatósági döntések hasonlósága körében. Nem vette figyelembe a termékek összetétele közötti /részbeni/ eltéréseket, továbbá, hogy azon eljárásokban az OKK-OÉTI véleményében egyértelműen és konkrétan az adott termékekre vonatkozóan az elvégzett vizsgálatok figyelembe vételével az állítások megfelelő szakmai és tudományos igazoltságát tanúsította. Az elsőfokú bíróság a jelen versenyfelügyelete eljárásban beszerzett OKK-OÉTI vélemény, valamint a felperesi

megkeresésre adott 656/2006. számú OKK-OÉTI állásfoglalás összevetését nem végezte el, így az ítéleti döntésének alapjául szolgáló bizonyítékok értékelése nem megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla kifejtette, hogy a fogyasztókhoz eljuttatott információk valóságtartalmát minden esetben a közrehatónak kell igazolnia oly módon, hogy az állítás valóságnak való megfelelését igazoló bizonyítékokkal a közreadónak már az állítás közzétételekor rendelkeznie kell. Az OKK-OÉTI-nek a perben benyújtott levele, valamint a felperes által hivatkozott versenyhatósági határozatok időbeli egyezősége így nem áll fenn; mivel a felperesnek a 2003. évben folytatott reklámkampány idején kellett volna olyan bizonyítékokkal rendelkeznie, amelyek a prebiotikumokra vonatkozó állítások megalapozottságát a részéről forgalmazott termékek vonatkozásában az elvárható és szükséges mértékben alátámasztják. A felperes a versenyfelügyelete eljárásban tett szakértői megállapításokat a perben csak a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./164. §-ában foglaltaknak megfelelően, igazságügyi szakértői bizonyítás lefolytatása mellett tudta volna megdönteni, ennek hiányában nem tekinthető igazoltnak, hogy a termékekkel összefüggésben reklámállításai a fogyasztók megtévesztésére nem voltak alkalmasak. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes mérlegelési jogkörében döntött a szankcióról, az annak mértékét befolyásoló szempontokat megjelölve.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a Fővárosi Ítéltábla ítéletének hatályon kívül helyezését és elsődlegesen kereseti kérelme teljesítését, másodlagosan az alperes határozatának megváltoztatását és a bíróság mérséklését kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Tpv. 8. §-át, mert bizonyította, hogy jogsértést nem követett el. A felperes felülvizsgálati kérelmében fenntartotta és megismételte a keresetében foglaltakat.

Az alperes az ítélet hatályában fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A Pp. 324. §-ának /1/ bekezdése értelmében az I-XIV. fejezet rendelkezéseit a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perekben e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. E szabályozás alapján közigazgatási perben is alkalmazandó a Pp. 3. §-ának /3/ bekezdése, amely szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha

törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli, továbbá az /5/ bekezdése, amely kimondja, hogy ha törvény másként nem rendelkezik, a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. A felperesnek a perben azt kellett bizonyítania, hogy: az alperes határozata jogsértő, és a versenyhatóság által vizsgált magatartásával jogsértést nem követett el.

A Tpv. 8. §-ának /1/ bekezdése szerint tilos a gazdasági versenyben a fogyasztókat megtéveszteni. A /2/ bekezdés a/ pontja értelmében a fogyasztók megtévesztésének minősül különösen, ha az áru ára, lényeges tulajdonsága - így különösen összetétele, az egészségre és a környezetre gyakorolt hatása, - tekintetében valótlan tény vagy valós tény megtévesztésre alkalmas módon állítanak, vagy az áru lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adnak.

A Pp. a benyújtható és értékelhető bizonyítékok közül a felperes által megjelölt, a versenytársaira szintén a fogyasztók megtévesztésének alapos gyanúja miatt, a felperesétől külön eljárásban folytatott alperesi vizsgálatban felhasznált bizonyítékokat nem zárja ki, azonban azok megfelelő értékeléséhez az első- és másodfokú bíróságnak vizsgálnia kellett azokat a lényeges tényeket, körülményeket, amelyekre a bizonyítékok vonatkoztak.

A felperessel szembeni eljárást követően kb. 7 hónap múlva befejezett Vj-105/2004. és Vj-106/2004. számú eljárások a felperes versenytársaival szemben folytak, a vizsgálattal érintett termékek pedig a Nestlé H. Kft. esetében probiotikumot, a NUMIL H. T. Kft. esetében prebiotikumot tartalmazó tápszerek voltak. Az alperes a csecsemőtápszerek piacán a helyettesítő termékekre a Vj-105/2004. és Vj-106/2004. számú eljárásokat befejező határozataiban, a perben felülvizsgált határozatban foglaltakkal azonosan rögzítette, hogy közöttük egyetlen különbség a termékkategória, az, hogy a csecsemők táplálására hány hónapos kortól ajánlottak. A vizsgált termékek között tehát az alperes nem tett különbséget, figyelemmel arra is, hogy a Nestlé H. Kft. vizsgált termékei a prebiotikummal táplálkozó probiotikumot tartalmazták.

A felperesi magatartás vizsgált időszaka: 2003. év volt, amikor a versenyhatóság a két versenytárs Kft-nél is ellenőrzést végzett, az alperes tehát a három cég vizsgálata során azonos időszakot ellenőrizte.

A vizsgált magatartás, a termékek mikénti reklámozása a három cég esetében tartalmában azonos volt, a tápszereknek a szervezet immunvédelmére, a bélrendszerre gyakorolt kedvező hatásait hangsúlyozták.

Az elsőfokú bíróságnak és a Fővárosi Ítéltáblának a továbbiakban azt kellett vizsgálnia, hogy a három versenyfelügyeleti eljárásban a megállapított és azonos tényekre az alperes milyen bizonyítékot és miként értékelt, amelyek függvényében a felperessel szemben meghozott marasztaló határozat jogszerűnek minősült-e avagy sem.

A versenyhatóság a felperes és a Kft-k vizsgálata során is szakértői bizonyítást rendelt el, mindhárom ügyben azonos volt a szakértő véleménye: a hirdetések nem feleltek meg a valóságnak, tudományosan nem bizonyítottak.

Az alperes mindhárom ügyben megkereste az OKK-OÉTI-t, a Kft-k esetében ismételt is, és míg a felperes termékei vonatkozásában az OKK-OÉTI akként nyilatkozott, hogy a "Humana 2" és a "Humana 3" tápszerekkel kapcsolatos állításokat a gyártónak kell igazolnia, addig a Nestlé H. Kft. és a MUMUL H. T. Kft. által forgalmazott termékekben alkalmazott probiotikum, illetve prebiotikus keverék szakmai-tudományos igazoltságát tanúsította.

Az alperes a három határozatban a vizsgálatok tényazonosságait /termékek-, vizsgált időszak-vállalkozások magatartása azonosságait/ rögzítette. Az eljárásában alkalmazandó, az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvénynek /a továbbiakban: Áe./ a 2. § /5/ bekezdése kimondja, hogy az államigazgatási eljárásban mind a magyar, mind a külföldi ügyfelek a törvény előtt teljes egyenlőséget élveznek, és ügyeiket minden megkülönböztetés és részrehajlás nélkül kell elintézni. Az alperesnek tehát az ügyfélegyenlőség elvének sérelme nélkül kellett a bizonyítékok értékelése során az Áe.-t és a Tpv-t alkalmaznia. Az alperes a két Kft. ügyében - a szakértő véleményében foglaltak ellenére - az OKK-OÉTI-nek /a felperesre vonatkozóan adott állásfoglalás keltezését követően/ az ismételt megkeresésre elkészített véleménye alapján döntött az eljárás megszüntetéséről.

A felperesnek a Pp. 164. §-ának /1/ bekezdése alapján a keresetét bizonyítania kellett, a Pp. és a Tpv. kizáró szabályozása hiányában lehetősége volt arra, hogy az azonos időszakban megvalósult tényekre később keletkezett bizonyítékokat a perben saját javára felhasználhassa. Helytállóan jelölte meg ezért bizonyítékként az OKK-OÉTI-nak a Kft-k ügyében adott véleményeit, amelyet az első- és másodfokú bíróságoknak, az ügyfélegyenlőség elvére is figyelemmel, értékelniük kellett.

A három versenyhatósági ügy tényazonossága, az OKK-OÉTI-nek a Vj-105/2004. és Vj-106/2004. számú ügyekben adott állásfoglalása, felperesnek a közigazgatási eljárásban, továbbá a perben benyújtott további okirati bizonyítékai /így a Csecsemő és Gyermekgyógyászati Szakmai Kollégium szakvéleménye, az OKK-OÉTI 656/2006. számú állásfoglalása/ alapján a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint felperes a Pp. 164. §-ának /1/ bekezdését nem sértette meg akkor, amikor a szakértői bizonyítási indítványát, mint szükségtelen bizonyítási indítványt visszavonta.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a per anyagává tett bizonyítékok - kiemelten az OKK-OÉTI-nek a Vj-105/2004. és Vj-106/2004. számú eljárásban, illetve a per során adott újabb állásfoglalásai -, figyelemmel az ügyfélegyenlőség elvére, továbbá a három versenyügy tényazonosságaira, az alperes határozatának jogszerűségét nem alapozták meg. A felperesnek a perben sikerült bizonyítania azt a kereseti állítását, hogy a termékei forgalmazása, reklámozása során a Tpv. 8. §-ának /2/ bekezdés a/ pontjába ütköző módon nem tévesztette meg a fogyasztókat.

Mindezekre tekintettel helyesen döntött az elsőfokú bíróság a Tpv. 83-84. §-a és a Pp. 339. § /2/ bekezdése alapján az alperes határozatának megváltoztatásáról.

Mindezek folytán a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának /4/ bekezdése alapján a Fővárosi Ítéletábla elsőfokú ítéletet megváltoztató és a kereset elutasító jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A pernyertes felperesnek perköltségigénye nem volt, ezért a perköltségviselésről a Legfelsőbb Bíróságnak a Pp. 78. §-ának /2/ bekezdése alapján rendelkezni nem kellett.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati illeték viseléséről a Legfelsőbb Bíróság a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. /VI.26./ IM rendelet 14.§-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2008. március 19.